

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
(Development of Legal Measure on Quality Control for Geographical Indications)

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ตะวัน เดชภีร์ตนมงคล

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกองทุนรัตนโกสินทร์สมโภช 200 ปี

ประจำปี 2561

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง การพัฒนามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
ชื่อผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ตะวัน เดชภักดิ์นวมงคล
ปีที่แล้วเสร็จ 2563

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และความเป็นมาเกี่ยวกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามความตกลงระหว่างประเทศ ระเบียบประชาคมยุโรป กฎหมายประเทศญี่ปุ่น และกฎหมายไทย (3) เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามความตกลงระหว่างประเทศ ระเบียบประชาคมยุโรป กฎหมายประเทศญี่ปุ่น และกฎหมายไทย และ (4) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนากฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทย โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้เทคนิคการวิจัยเอกสาร และการสัมภาษณ์เจาะลึก

ผลการวิจัย พบว่า อนุสัญญากรุงปารีส ความตกลงมาดริด ความตกลงลิสบอนและความตกลงทริปส์ ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นการเฉพาะ แต่มีหลักการทั่วไปที่สอดคล้องกัน การห้ามใช้ชื่อที่ทำให้สับสนหลงผิดต่อสาธารณชน ส่วนระเบียบประชาคมยุโรปที่ 1151/2012 และ The Geographical Indications Act ของประเทศญี่ปุ่นมีสภาพบังคับให้ผู้ยื่นคำขอต้องแสดงหลักฐานการได้รับการควบคุมคุณภาพจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนขอจดทะเบียน และเมื่อได้รับการจดทะเบียนแล้ว กฎหมายให้ผู้ผลิตมีหน้าที่ต้องแสดงชื่อเรียก สัญลักษณ์บนสินค้า อีกทั้งเมื่อมีข้อสงสัยในคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์กฎหมายมีสภาพบังคับให้เพิกถอนทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ ขณะที่กฎหมายคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทยกลับไม่มีบทบัญญัติในประเด็นนี้ทำให้เกิดอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายและส่งผลกระทบต่อมาตรฐานสินค้า งานวิจัยนี้จึงเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดย (1) บัญญัติให้มีการแสดงหลักฐานการควบคุมคุณภาพสินค้าก่อนการขอขึ้นทะเบียน ให้ผู้ผลิตสินค้าปฏิบัติตามคู่มือปฏิบัติงานสำหรับผู้ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และแผนควบคุมตรวจสอบตามที่ไต่สวนไว้ในขณะขอขึ้นทะเบียน (2) ให้นายทะเบียนมีอำนาจควบคุมคุณภาพสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายหลังการรับการขึ้นทะเบียน ในการเฝ้าระวังดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติตามเกณฑ์ควบคุมคุณภาพที่ผู้ผลิตดำเนินการตามขั้นตอนควบคุมคุณภาพก่อนขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และเมื่อสถานการณ์ด้านคุณภาพสินค้าเปลี่ยนแปลงไปภายหลังการขึ้นทะเบียน ให้นายทะเบียนมีอำนาจแก้ไขหรือเพิกถอนทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ และ (3) ควรแก้ไขเพิ่มเติมจุดเริ่มต้นนับระยะเวลาการอนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทยให้มีอายุ 2 ปี นับแต่วันที่ดำเนินการตรวจประเมินการปฏิบัติตามแผนและคู่มือปฏิบัติงานสินค้า

คำสำคัญ สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ควบคุมคุณภาพ มาตรการทางกฎหมาย

ABSTRACT

Title Development of Legal Measure on Quality Control for Geographical Indications
Researcher Assistant Professor Dr. Tawan Detpiratmongkol
Year 2020

The purpose of this research were to study concepts, theories, and background of geographical Indications, (2) compare the legal measures on the Quality Control for Geographical Indications under the International Agreement, the Regulation (EU) No 1151/2012, the Japanese Law and the Thai Law, (3) analyze and compare the legal measures on the Quality Control for Geographical Indications under the International Agreement, the Regulation (EU) No 1151/2012, the Japanese Law and the Thai Law, and (4) issue the guideline to rectify and revise the law concerning Thai Geographical Indications. This research is a qualitative research conducted based on the documentary research and in–depth interview.

The result revealed that Paris Convention, Madrid Agreement, Lisbon Agreement and TRIPs Agreement set no rules to support the Quality Control for Geographical Indications. However, there is a coherent general principle in prohibiting the use of confusing or misleading name to the public. The Regulation (EU) No 1151/2012 and the Geographical Indications Act of Japan enforce that an applicant must show the proof of quality control retrieved from the competent authorities prior to registration. When completing the registration proceeding, the law states that the producer needs to perform his duty to show the name and symbol of the product. When in doubt of qualification of the product, the law imposes a sanction to revoke the geographical indications license, which does not exist in the law protecting geographical indications of Thailand. This is considered as a difficulty to the law enforcement and affects the product standard. Thus, this research proposes a suggestion that the act on Protection of Geographical Indications B.E. 2546 and the related laws needs to be amended. 1) the proof of quality control prior to registration is proposed to be stated in the law to let a producer to follow to the guideline for the geographical indications user. For the control plan submitted prior to the registration, 2) the registrar is suggested to be authorized to control the geographical indications after the registration is complete for monitoring and checking practicing of the producer with the quality control criterion prior to geographical indications registration. When situation that quality of the product changes after the registration, the registrar is suggested to be authorized to amend or revoke the geographical indications license, and 3) at the starting point of counting the period of time, the use of geographical indications symbol is suggested to be limited for 2 years after the date that evaluating and checking the practice with the plan and the guideline for the geographical indications user.

Key Words: Geographical Indications, Quality Control, Legal Measure